

(א) לעיל קו. (ע"ש) שנועות
מטה. (ט) לעיל סה;
(א) נכס"א: וחמישיתו;
(ד) ז"מ גב: (ס) מתמתין;
היא לקמן מע"ל וכן
בשנועות ועין בספר כ"י
(ו) ש"ך קודם ל"ט טען.

תורה אור השלם

1. או מכל אשר ישלם
עליו לשקר ושלם איתו
בראשו וחמישיתו יסף
עליו לאשר הוא לו
יתנו ביום בספר כ"י
ויקרא א כד

הגהות הב"ח

(א) גבי דלא משלם חומשא
וכפילא אבל בתרי גברי
האי משלם כפילא: (ב) שם
הכי דמי כגון שטען:

רבינו חננאל

דאמר רבא וחמישיתו
יוסף עליו התורה ריבתה
חמישית הרבה לקרן אחת
שמע מינה. כתב ר"ח ד"ל
השתא איכא למימר ה"ה
לכפלי ואיכא למימר דוקא
חומש דרבייה קרא אבל
כפל לא ולא מכרעה.
תבעוהו בעלים לשומר
ונשבעו ושילם והוכר הגנב.
קרא ודיא לשומר. כפל
למי. אביי אמר לבעל
הפקדון רבא אמר למי
שהפקדון אצלו. פרי"ח
דצ"ל וקיימא לן כרבא.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ובאו עדים. וכשנשבע היתה אללו לחייב כפל והדר הודה איהו
אבתרייתא: מאי מייחייב חומש אהך שבעה בתרייתא או לא:
והא איחייב ליה כפילא. עליה דהאי ממונ: או דלמא שבעה
המחייבוו כפל פוטרו מן החומש.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אקמייתא אחר העדלת עדים הוה
מיפטר מחומש אבל השתא לאבתרייתא
אודי והך שבעה לא חייבתיה כפילא
תחייביה חומשא. והכא ליכא למימר
יכא ידי זבולד שבעה ראשונה דכי
אמרין ליה היכא דלמו סהדי אשבעה
שניה לאמרין אשבעת חסם לא
מחייבי כפילא אבל היכא דאודי עלה
קיימא לן לעיל (דף קי.) השביע עליו
חמשה פעמים כו' דלענין חומש ואסם
לא שני ליה בין שבעת עלמו לשבעת
דיינין וזבולד שיכפר ממונ: אמר
לאחד מן השוק. שאין שומר על
שורו: משביעך אני. משום הודה
מעלמו דסיפא נקט אבל משום כפל
בלאו שבעה נמי מייחייב: פרי חומשי
או פרי כפילי בחד גברא מאי הכי
גרקסין: לקרן אחס. אסי כפר וחזר
וכפר וה"ה לתרין פלסי: פטעוהו
בעלים לשומר חנם ונשבע. שנגנבה
ונפטר ואח"כ שילם לפניו משורת
הדין: כיון דאטרסיה. שומר לבעלים
עד שהביאווהו לזית דין ונשבע אע"ג
דהדר שילם לא מקנו ליה בעלים
לשומר כפילא בשעת תשלומים: שהרי
אמרו וכו'. ויכול היה ליפטר בשבעה:
הא

כפילא והאי נשלם חומשא או דלמא עלויה חד ממונא קפיד רחמנא דלא
נשלם עלה חומשא וכפילא והכא נמי חד ממונא הוא יתיקו: בעי רב
פפא תרי חומשי או תרי כפילי בחד גברא מאי היכי דמי (ט) שמען טענת
אבד ונשבע והודה וחזר וטען טענת אבד ונשבע והודה אי נמי כגון שטען
טענת גנב ונשבע ובאו עדים וחזר וטען טענת גנב ונשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן יתרי גווי ממונא קאמר רחמנא דלא נשתלמו עילוי חד
ממונא והכא חד גוונא הוא או דלמא תרי ממונא אמר רחמנא דלא
לשתלמו עילוי חד ממונא והכא נמי תרי ממונא נינהו תא שמע (ד) דאמר
רבא (ו) וחמישיתו יוסף עליו התורה ריבתה חמישית הרבה לקרן אחת
ישמע מינה: תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם והוכר הגנב כפל למי
אביי אמר לבעל הפקדון רבא אמר למי שהפקדון אצלו אביי אמר לבעל
הפקדון כיון דאטרסיה בשבעה לא מקני ליה כפילא רבא אמר למי
שהפקדון אצלו כיון דשילם מקני ליה כפילא וקא מיפלגי בדיוקא
דמתניתין דתנן (ז) הפקדון אצל חברו בהמה או כלים ונגנבו או שאבדו
שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא נמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא
הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם לבעל הפקדון אביי דייק מרישא רבא דייק מסיפא אביי
דייק מרישא דקתני שילם ולא רצה לישבע טעמא דלא רצה לישבע

הא
יכא שבעה ראשונה היינו שאותו בית דין עלמו השביעוהו וטעו דאין סביר לחלק כלל ונראה דמיידי דאמר ליה צעל הפקדון שוב
לאחר שנמלא שקרן שבעה ראשונה ראוני שתהא עליו שומר חנם כמתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתי שומר חנם נגנב ופוטור עלמו
שהרי לא נתחייב צלומסין צמה שעשאו כפירוש ש"ח אבל תימה דל"כ לא הוה חד ממונא דהשתא הפקדו אללו פעם שניה ומה לי לקחו
צידו ומנן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה צעודו צידו תהא עליו שומר חנם: (ח) ותר"י בפ"י. מחמת שנעשה פסול בשבעה שניה
משעה שנמלא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דמסוד על השבעה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשנועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו
מסוד על השבעה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמדאורייתא שבעתו שבעה מחייב כפל: רבא אמר למי שהפקדון אצלו.
וה"ה דהכא סבר רבא דלע"ג דאטרסיה לצי דינא מקני ליה כפילא וצפרק המפקד (ז"מ דף לה.) גבי ההוא גברא דלפקדון כיפי
גבי חצריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרסיה לצי דינא התם לא אטרסיה לצי דינא ויש לומר דהתם שאני
דאטרסיה לצי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן אגבייה לאפדנא מיניה אבל הכא אע"ג דאטרסיה לצי דינא קאת ששבע
לו מתחילה מכל מקום הרי שילם לו לצסוף ולא אטרסיה צי דינא הלכך מקני ליה כפילא:

קח.

ובאו עדים אקמייתא. תימה דע"כ כשצאו עדים אקמייתא
ואומרם צלומה שעה ראיוהו צרשותו ונמלא שמכחיטין
גם שבעה שניה שנשבע שאבד וכשהודה אחר עדים אמאי משלם
חומש הא קמני לעיל (ט) בצרייתא דהיך פקדוני כו' הודה מעלמו

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובאו עדים אקמייתא והודה אבתרייתא מאי
ממון המחייבתו כפל פוטרו מן החומש והא
איחייב ליה עילויה כפילא או דלמא שבעה
המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש והא
שבעה בתרייתא הואיל דלא קא מחייבא
ליה כפילא תחייביה חומשא אמר רבא
ת"ש (ט) אמר לאחד מן השוק היכן שורי
שגנבת והוא אומר לא גנבתי משביעך אני
ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו
משלם תשלומי כפל ואם הודה מעצמו
משלם קרן וחומש ואשם והא הכא עדים
הוא דמחייבי ליה כפילא הודה מעצמו אין
אבל הודה אחר עדים לא ואי סלקא דעתך
שבעה המחייבתו כפל פוטרתו מן החומש
אמאי הודה אחר עדים לא מכדי הא שבעה
לא קא מחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא
אלא לאו שמע מינה "ממון המחייבו כפל
פוטרתו מן החומש ש"מ בעי רבינא חומש
וכפילא בתרי גברי מאי היכי דמי כגון שמוסר
שורו לשני בני אדם וטענו בו טענת גנב
חד נשבע והודה וחד נשבע ובאו עדים
מאי מי אמרינן בחד גברא קפיד רחמנא
דלא משלם חומשא וכפילא (ט) האי נשלם

חד [נשבע] והודה וחד [נשבע]
ובאו עדים. נראה דוקא
נקט מתחילה הודה דלי מתחילה כבר
חד וצלו עדים ואח"כ הודה חד
הוה עדים קודמין להודאה ומחייבין
תרייהו כפילא דעדים כשצאו להעיד
על שניהם העידו אבל כשהודה חד
קודם אע"פ שאח"כ צאו עדים יש
לומר דפטור והכי משמע צולה
הך שמעתא דמודה בקנס ואח"כ
צאו עדים דפטור:

טענת אבד ונשבע והודה
וחזר וטען טענת אבד. נראה
דל"ג והודה דלא הודה מיד הוה
צרשותו להתחייב צלומסין משעה
שנשבע לשקר ומה שיחזור ויטען
שוב אבד אין כופר כלום ואפי' אמר
לאחר שבעה אבד אלא נראה דלא
הודה אלא לאחר שבעה שניה ומיהו
תימא מאי קמצעיה ליה לרב פפא
הא מתניתין היא דמיידי לעיל (דף
קו.) השביע עליו ה' פעמים בין
צפני צ"ד בין שלא צפני צ"ד וכפר
עליו חייב על כל אחת ואחת:

וחזר וטען טענת גנב ונשבע.
תימה היאך השביעוהו בית
דין כיון שנפטר צבית דין שבעה
ראשונה ואפילו חזר וטען שלאחר
שבעה ראשונה נגנב מ"מ למה
השביעוהו והלא משבעה ראשונה
שנשבע לשקר חייב צלומסין נמלא
שלא כפר כלום צמה שטען שנגנב
אחר שבעה ראשונה ואין לומר
שצאו לפני בית דין אחר שלא ידעו
שכבר נפטר והשביעוהו וכיון שנשבע
על פי בית דין (אע"ג) שלא ידעו
מחייב כפל והא לאמרין לעיל שכבר

הא
היה צעל הפקדון שוב
לאחר שנמלא שקרן שבעה ראשונה ראוני שתהא עליו שומר חנם כמתחילה וחזר וטען לאחר שעשיתי שומר חנם נגנב ופוטור עלמו
שהרי לא נתחייב צלומסין צמה שעשאו כפירוש ש"ח אבל תימה דל"כ לא הוה חד ממונא דהשתא הפקדו אללו פעם שניה ומה לי לקחו
צידו ומנן לו ומ"ל שלא לקחו אלא אמר ליה צעודו צידו תהא עליו שומר חנם: (ח) ותר"י בפ"י. מחמת שנעשה פסול בשבעה שניה
משעה שנמלא שקרן בראשונה אין לפוטרו משום דמסוד על השבעה מדרבנן הוא דמיפסל כדמוכח בשנועות (דף מה.) דקתני ושכנגדו
מסוד על השבעה ומשמע התם דמדרבנן הוא וכיון דמדאורייתא שבעתו שבעה מחייב כפל: רבא אמר למי שהפקדון אצלו.
וה"ה דהכא סבר רבא דלע"ג דאטרסיה לצי דינא מקני ליה כפילא וצפרק המפקד (ז"מ דף לה.) גבי ההוא גברא דלפקדון כיפי
גבי חצריה קאמר רבא שפיר עבד דלא אהדר ליה הכא אטרסיה לצי דינא התם לא אטרסיה לצי דינא ויש לומר דהתם שאני
דאטרסיה לצי דינא ולא פרע ליה מידי אלא רב נחמן אגבייה לאפדנא מיניה אבל הכא אע"ג דאטרסיה לצי דינא קאת ששבע
לו מתחילה מכל מקום הרי שילם לו לצסוף ולא אטרסיה צי דינא הלכך מקני ליה כפילא:

עין משפט
נר מצוה

קנו א מיי פ"ד מהל'
גיבה ה"ו:
קנו ב מיי שם ה"ל ז'
קנו ג ד מיי שם ה"ל ה'
(רב אלפס ז"מ פ"ג
דף ע"ט):
קנו ה מיי פ"ח מהל'
שאלה ופקדון ה"ל ד'
טוח"מ ס"י רלד וס"י רלח:
קנו ו מיי שם ה"ל א'
טוח"מ שם:

מוסף רש"י

אמר לאחד מן השוק
כו'. הכא לא גניסין
משביעך אני, דהא בלא
שבעה נמי מייחייב כפל
זה ונגז ממש הוא
ובגנב כמי ישלם שניס
בלא שבעה (שבועות
טו). שילם ולא רצה
לישבע. שנועות שומרים
שלא פשע צה וטלה
שלא פה יד, שהיה יכול
ליפטר בשבעה זו שהרי
אמרו כו' (ב"מ ג'ג).
למי שהפקדון אצלו.
דכיון דשילם קנה כל
מתלומיה (טס).